

Mobilitat sostenible a l'empresa i acció sindical

El model actual de mobilitat genera grans impactes que afecten la salut i la qualitat de vida de les persones, la competitivitat de les empreses, l'economia del territori i la qualitat del seu entorn.

La majoria dels desplaçaments que hi ha a les grans ciutats es donen per la mobilitat de les persones als centres de treball i el transport de mercaderies. Els desplaçaments laborals no sostenibles provoquen pèrdues econòmiques, consum i ús no eficient dels recursos energètics, afecten la productivitat laboral i incrementen la possibilitat d'accident laboral de les persones treballadores, tant d'accidents in itinere com en missió. I també poden afectar directament la salut de les persones amb l'augment de les patologies derivades de l'estrès, l'ansietat i les malalties respiratòries. A més, poden influir a dificultar la conciliació de la vida familiar i laboral. D'altra banda, els desplaçaments laborals poden malmetre l'entorn amb contaminació acústica i atmosfèrica produïda pel trànsit, les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle i provoquen un elevat consum d'energia i de recursos naturals.

La transició ecològica del sistema productiu circular, hipocarbònic, respectuós amb el medi i sostenible per a les generacions actuals i futures, implica canviar la nostra manera de desplaçar-nos, augmentant la quota modal dels mitjans més eficients (transport públic, a peu o bicicleta...) i optimitzant els desplaçaments en vehicle privat amb l'ús de tecnologies més eficients, apostant per l'electromobilitat o els vehicles compartits.

La transició cap a una mobilitat laboral i personal sostenible és essencial per aconseguir complir amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), impulsats per Nacions Unides per assolir l'any 2030, abordant temes com la salut, el canvi climàtic, la pobresa i la desigualtat de gènere, entre altres. La mobilitat sostenible impacta de manera transversal en diversos objectius: l'ODS 3 de salut i benestar, l'ODS 7 d'energia assequible i no contaminant, l'ODS 9 d'indústria, innovació i infraestructura i l'ODS 11 de ciutats i comunitats sostenibles. Promoure el transport ecològic i saludable a les empreses és una part essencial dels esforços per aconseguir els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

La mobilitat laboral sostenible ha de garantir el principi d'accessibilitat universal, assegurant el transport per a tothom, protegint la salut de les persones i del medi ambient, i ha de contribuir a generar un sistema productiu modern, creador d'ocupació, i abordar la qüestió des d'un enfocament integral, holístic, transversal i multidisciplinari a les empreses.

La mobilitat laboral ha d'incidir en el desenvolupament urbà i dels polígons industrials on es realitzen les activitats laborals, amb una visió de sostenibilitat i ús racional del territori, reduint les necessitats de mobilitat de persones i mercaderies, a través del diàleg social i la participació de les persones treballadores i de la ciutadania.

L'empresa ha de tenir en compte dins de la seva política la responsabilitat social empresarial de la mobilitat que generi la seva activitat, atès l'impacte que té sobre els desplaçaments del seu personal, clients i proveïdors i les seves mercaderies, implantant mesures que garanteixin el dret a una mobilitat universal, sostenible i segura.

La Llei 9/2003, de 13 de juny, de la mobilitat, estableix que s'ha d'elaborar un pla de mobilitat específic (PME) per als polígons industrials i les zones d'activitats econòmiques i l'obligació que aquest pla creï la figura del gestor de la mobilitat.

Els principals objectius del Pla de mobilitat són: reduir la mobilitat motoritzada individual i les despeses que generen els desplaçaments, garantir l'equitat en l'accés al lloc de treball, disminuir el nivell de congestió circulatoria, col·laborar per reduir el nombre d'accidents in itinere i en missió, millorar la salut de les persones i la qualitat de l'aire, disminuir el consum energètic en el desplaçament al centre de treball i els impactes ambientals produïts per aquests. Aquests plans de mobilitat s'han d'impulsar a l'empresa amb la participació activa de la plantilla i la seva representació legal.

Mobilitat sostenible a l'empresa i acció sindical

Negociació col·lectiva i mobilitat sostenible

Les empreses han d'assumir un paper rellevant per potenciar i sensibilitzar sobre la mobilitat laboral sostenible, oferint plans que incloguin hàbits de mobilitat saludables (ús del transport col·lectiu, ús racional de vehicles privats, promoció de l'electromobilitat laboral i de transport de mercaderies, i desplaçaments en bicicleta o a peu).

En el desenvolupament de la mobilitat sostenible a l'empresa és imprescindible la participació dels treballadors i treballadores i dels seus representants en la presa de decisions que afectin el transport, la mobilitat i l'accessibilitat. La negociació col·lectiva pot ajudar a generar consens sobre les mesures específiques que han de prendre les empreses per promoure una mobilitat de persones i mercaderies sostenible, ecològica, hipocarbònica i segura.

- *Clàusules per construir una **cultura de la mobilitat laboral sostenible**, més eficient, segura, equitativa i saludable a l'empresa, garantint les necessitats de mobilitat de les persones i dels fluxos de mercaderies en condicions de capacitat, qualitat, seguretat i sostenibilitat adequades, optimitzant recursos i minimitzant-ne l'impacte ambiental.
- *Clàusules per promoure l'**estudi tècnic de la situació de la mobilitat de l'empresa, polígon industrial o centre d'activitat econòmica** per identificar els problemes i disfuncions, i poder plantejar i impulsar mesures correctores.
- *Clàusules per fomentar l'ús de mitjans informàtics i les noves tecnologies en la **gestió de la mobilitat a l'empresa**.
- *Clàusules per establir mecanismes de **coordinació interempresarial i intraempresarial** i promoure sistemes que afavoreixin un ús més racional del vehicle motoritzat privat (cotxe compartit, rutes d'empresa amb bus a polígons...).
- *Clàusules per a la **gestió de la distribució de mercaderies** (bidireccionalitat en els trajectes...).
- *Clàusules per exigir als **proveïdors** l'adopció de mesures de sostenibilitat en el seu sistema de transport.
- *Clàusules per fomentar la **mobilitat sostenible del personal**, donant prioritat als sistemes de transport públic i col·lectiu i altres sistemes de transport de baix impacte, com els desplaçaments a peu o amb bicicleta.
- *Clàusules per instaurar **programes** a l'empresa per fomentar el cotxe compartit entre les persones treballadores per incrementar l'eficiència i la rendibilitat de moure's amb un cotxe privat de baix impacte ambiental.
- *Clàusules per impulsar **plans de transport col·lectiu** a l'empresa, centres de treball o polígons industrials i recuperar o implantar de rutes d'empresa o serveis exprés/lançadores.
- *Clàusules per promoure la substitució de la **flota de vehicles de l'empresa** i futures adquisicions per vehicles ecològics i més eficients pel que fa a l'emissió de gasos i soroll.
- *Clàusules sobre la **gestió de vehicles de l'empresa** (programa de manteniment i seguiment dels vehicles, compromís de renovació quan compleixin la seva vida útil establint criteris per al seu canvi segons el quilometratge o l'antiguitat, incorporar models en els quals prevalgui la reducció d'emissions i la seguretat de les persones).
- *Clàusules per promoure la **mobilitat elèctrica** a l'empresa, electrificant la flota de vehicles i bonificant el personal que es desplaça en vehicles elèctrics i la instal·lació d'estacions de càrrega a l'empresa.
- *Clàusules per a la millora de la **gestió de l'aparcament** a l'empresa (prioritzar l'aparcament per a vehicles amb 2 o més persones o amb necessitats o mobilitat reduïda, bonificar el no-ús de l'aparcament...)
- *Clàusules per a la **gestió del temps i del treball** per minimitzar les necessitats de desplaçament (jornada intensiva, augment de la flexibilitat horària, teletreball, videoconferències...) per reduir el nombre de desplaçaments.
- *Clàusules per crear **canals de comunicació interns** per promoure estils de vida saludables i plans de mobilitat més respectuosos amb el medi ambient.
- *Clàusules referents a la **participació de la representació legal de treballadores i treballadors** en la mobilitat sostenible a l'empresa (participació en l'elaboració i implantació del pla de mobilitat, assistència a les reunions del grup de treball de mobilitat, col·laboració en la recollida d'informació i en el disseny de les propostes d'actuació i compliment de les mesures proposades i en el pla i en el disseny i execució de campanyes d'informació i sensibilització...).
- *Clàusules per a la creació de la **figura del delegat o delegada de mobilitat** com a representant de la plantilla en temes de mobilitat a l'empresa, i per definir les seves funcions.
- *Clàusules per incloure l'accés al treball i els desplaçaments laborals en l'**avaluació de riscos laborals** de l'empresa.
- *Clàusules per fomentar **hàbits saludables relacionats amb la mobilitat** per promoure l'exercici físic i el benestar psicosocial de les persones treballadores.
- *Clàusules per a la **formació en mobilitat** del personal de l'empresa i, en concret, del sector del transport de mercaderies per fomentar la conducció eficient i el manteniment dels vehicles.
- *Clàusules per **establir ajudes, econòmiques o tècniques** per a l'adquisició i/o manteniment de vehicles de mobilitat sostenible com la bicicleta, vehicles elèctrics, per a compra de títols de transport públic...